

ФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ ОТ ЗЕМЕДЕЛИЕТО

София 1606, ул. "Владайска" № 29, тел.: 02 952 15 40; 02 952 11 33
факс: 02 952 25 03, e-mail: fnszbg@gmail.com, website: www.fnsz.org

**КОНФЕДЕРАЦИЯ НА
НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В
БЪЛГАРИЯ**

**ПОЗИЦИЯ
НА
ФЕДЕРАЦИЯТА НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ ОТ ЗЕМЕДЕЛИЕТО**

Относно: предложеният минимален месечен размер на осигурителния доход за регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители в Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза и Закона за държавния бюджет на Република България за 2015 г.

Федерацията на независимите синдикати от земеделието години наред следи и настоява за разширяване обхвата на осигурените земеделски производители и тютюнопроизводители, с цел противопоставяне на сивата икономика и преодоляване на бедността и социалното изключване в един отрасъл, в който работещите и заетите страдат от дефицит на социално осигурителна защита. Секторът се характеризира с многообразие от браншове и съдържа различни по своята структура заети лица; силна обвързаност с природни ресурси, климатични предизвикателства и нестабилност на пазарите; силна поляризация на стопанствата, независимо, че в него се инвестира сериозен ресурс от европейски и национални публични средства. Това е сектор със специфични потребности. Делът на заетите в земеделието представлява 19% спрямо заетите в икономиката на страната. Самонаетите лица в отрасъла са 86-87% или две трети от всички самонаети лица. От самонаетите земеделски производители се осигуряват 33 574 души, което представлява 1,23% от общия брой осигурени лица или 16,9% от общия брой самоосигуряващи се лица в страната.

В актуализираната средносрочна бюджетна прогноза, която представлява мотиви към законопроекта Държавния бюджет на Република България за 2015г. е предвидено увеличение на минималния месечен размер на осигурителния доход за регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители от **240 лева на 420 лева** от януари 2015г.

Федерацията на независимите синдикати от земеделието изразява категоричната си позиция, че с цел гарантиране на минимални осигурителни права на тези категории работещи и подобряване качеството им на живот, е необходимо постепенно/плавно повишаване на минималните осигурителни доходи за земеделските производители и тютюнопроизводители и прилагане на диференциран подход при определянето на осигурителната вноска.

Мотиви:

Приемането на такова предложение може да стане след предприемане на няколко предварителни стъпки по отношение на тази категория осигурени лица. Тези стъпки включват:

1. **Изграждане на единен регистър за земеделските производители**, който да съдържа необходимата информация за дейността на тези лица – размер на обработваемата земя, видове култури и засяти с тях площи, брой и видове животни (дребен, едър рогат добитък), брой заети лица в стопанството на земеделския производител, годишни приходи от земеделската дейност, разходи за дейността, печалба (загуба) и т.н. Необходимостта от единен регистър, който да обслужва както компетентните български и европейски институции във връзка с отпускането на субсидии и данъчното и осигурително законодателство, трябва да е съвместим със съществуващите сега регистри към Министерство на земеделието, Националната агенция по приходите и Националния осигурителен институт.
2. Оправдано е да се върви към уеднаквяване на осигурителната основа за всички самоосигуряващи се лица, в т. ч. и земеделските производители и тютюнопроизводители, но към момента не съществува еднаквост в осигурителното законодателство по отношение на годишното изравняване на доходите от трудова дейност. Докато за всички други категории самоосигуряващи се лица, с изключение на земеделските производители и тютюнопроизводители има въведено изискване за годишно изравняване на доходите, то съгласно чл. 6, ал. 9 от КСО *„...Регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители, произвеждащи непреработена растителна и/или животинска продукция, не определят окончателен размер на осигурителния доход за тази дейност. Осигурителните вноски за тези лица могат да се изплащат от фондове за подпомагане на земеделските производители по ред, определен от Министерският съвет.*” Това означава, че ако трябва да се уеднаквят на задълженията на земеделските производители и тютюнопроизводители с тези на всички други групи самоосигуряващи се лица относно минималния осигурителен доход, върху който се правят вноските за социално и здравно осигуряване, то е необходимо да се въведе и годишно изравняване на дохода. Освен това при самоосигуряващите се лица от 2011г. се прилагат диференцирани минимални доходи, които се определят на базата на реализирания доход от предходната година. Защото е ясно, че особено при земеделските производители и тютюнопроизводители, които упражняват единствено земеделска дейност има много големи разлики по отношение на размерите на обработваемата земя, културите, които се отглеждат, броя на животните, използваната селскостопанска техника, годишните приходи от дейността, разходите и т.н. Не може по еднакъв начин да се третират дребните земеделски производители (които са преобладаващата част от заетите в земеделието) и едрите земеделски производители, при които в момента отиват и най-големите субсидии от европейските фондове.
Следователно, към такава мярка може да се пристъпи едва след като има единен регистър, въведе се годишно изравняване на дохода и се разработят детайлни анализи от компетентните институции (НАП и НОИ),

които да предложат диференцирани минимални доходи за земеделските производители и тютюнопроизводители, упражняващи единствено земеделска дейност на базата на отчетни данни и на подробна статистика. Тези диференцирани минимални осигурителни доходи, върху които ще се правят вноските за социално и здравно осигуряване трябва да се обвържат с авансовите субсидии, които ще получават земеделските производители.

3. Осигурителното законодателство и практиката на много европейски държави (Германия, Австрия, Белгия, Франция, Италия, Полша, Гърция, Финландия и др.) **прилагат диференциран подход при определяне на доходите на земеделските производители за целите на социалното осигуряване** на базата на площи и категории обработваема земя, обем и приходи от реализираната продукция и т.н. Това показва, че поради спецификата на дейността в земеделието, сезонността на производството, несигурните доходи от реализация на продукцията и още много други фактори, вкл. и възрастовата структура на заетите в отрасъла, налагат както в посочените европейски държави, така и в България, политиките и мерките в отрасъл „Земеделие” да се разработват много внимателно, в т.ч. и предложението за изравняване на минималния осигурителен доход за земеделските производители (от 240 лв.) с този на останалите категории самоосигуряващи се лица (420 лв.). Трябва да се държи сметка, че всяко прибързано решение може да има много негативен ефект в бъдеще.
4. **ФНСЗ споделя и позицията на Министерството на земеделието и храните.** С изпълнението на новите правила на Общата селскостопанска политика за периода 2015-2020г. чрез схемите за директни плащания се предвижда да бъдат заложили специфични изисквания и условия за допустимост за подпомагане на бенефициентите. Едно от тях е **изпълнение на изискването за „активен фермер“**. В тази връзка Министерството на земеделието и храните счита, че изпълнението на този критерий от страна на бенефициентите ще извади „на светло“ значителен размер на приходи от селскостопанска дейност през 2015 г., и следващите бюджетни години и ще доведе до повишаване на обложения доход. Като условие за допустимост през 2015г. на потенциалните бенефициенти за директни плащания ще бъде необходимо изпълнението от тяхна страна на условието за регистрация като земеделски производители. МЗХ счита, че тази мярка ще доведе до регистрация на значителен брой нови земеделски производители, което при запазване на нивата на минималния осигурителен доход ще доведе до значителен ръст на събраните приходи от осигурителните вноски през 2015 г.
5. Основавайки се на анализа на опита от 2010г., когато минималният осигурителен доход за земеделските производители бе повишен от 68 лв. на 240 лв., което доведе до спад на броят на осигурените лица от 55 хил. души на 31 хил. души, още веднъж подчертаваме, че всяка стъпка в посока увеличаване на минималния осигурителен доход за земеделските

производители и тютюнопроизводители, без да е направен подробен и задълбочен анализ и без да има подходяща информационна база, ще е със сериозни последици за социално-осигурителната система и за самите хора. Алармираме с тревога, че с такива палеативни мерки вместо да се постигне по-добра защита на социалните права на тези групи заети, те могат да бъдат загубени, особено когато хората не могат да се осигуряват поради ниски и несигурни доходи от тази дейност.

6. Като се вземе предвид факта, че очакваният ефект от повишаване на минималния осигурителен доход за земеделските производители и тютюнопроизводители от 240 лв. на 420 лв. е незначителен за приходната част на бюджета на ДОО (около 12 млн. лв.), **нашето становище е, че трябва да се действа поэтапно към повишаване на минималния осигурителен доход** като първата мярка да бъде въвеждането на **диференциран минимален доход**, отчитайки реалната ситуация в сектора, реализираните от дейността приходи и доходи и броя на заетите в стопанството на земеделските производители и тютюнопроизводители лица. (С допълнение в чл. 4, се създаде нова ал. 9 в КСО, която дава възможност *„Съпрузите на земеделските производители и тютюнопроизводители, когато с тяхно съгласие участват в упражняваната от тях трудова дейност, да могат да се осигуряват по свое желание и за своя сметка за инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт и за общо заболяване и майчинство, ако не са осигурени на друго основание.”*) Разпоредбата е добра, защото разширява кръга на осигурените лица, но осатава въпросът дали към момента има информация колко е броят на тези осигурени лица и каква част от тях работят в малки, средни или едри земеделски стопанства. Изключително важна информация, която може да хвърли светлина дали дребните земеделски производители и тютюнопроизводители, дори и да имат желание, могат да си позволят с разполагаемите доходи да осигуряват и втория член на семейството (съпругата), която също е ангажирана в дейността, или това е норма, която се използва основно от едрите земеделски производители.
7. ФНСЗ категорично смята, че **решенията трябва да се вземат в един по-дълъг времеви хоризонт и да бъдат подкрепени и на входа – заетост, сигурни доходи, по-големи гаранции от страна на държавата за изкупуването и реализация на продукцията (особено при тютюнопроизводителите, зеленчукопроизводителите и т.н.) и на изхода – осигурителни права, съобразени със спецификата на земеделския труд, такива каквито има за някои категории труд.**

Светла Василева
Председател на ФНСЗ